

# شرق

## روزنامه

بازنشستگی؛ دوره‌ای حساس در زندگی. عکس: سارا طالبی، باشگاه خبرنگاران جوان



#### زنان

## جای خالی اعتراض به تعبیرات زن‌ستیزانه

#### کیسو ففغوری

مرکز بهداشتی و غربالگری اجباری زنان در سه ماه اول بارداری لغو شده است و همچنین در صورت غربالگری اختیاری زنان چنانچه جنین دارای آسیب بود، حق سقط که قبلا در اختیار زنان بود، از زن گرفته و به شورایی با حضور یک قاضی و دو پزشک واگذار شده است، در عین حال برای قاضی (روحانی) حق و قائلان است. سرتاسر این قانون تعریف امتیازها است به نفع زنانی که تعداد فرزندانشان بیشتری خواهند داشت و نابرابری زنانی که فرزند نداشتند باشند یا فرزند کمتر داشته باشند. موضوع سلب حق زنان از سقط جنین در مواردی که جنین دچار مشکل است، همه زنان را در بر می‌گیرد اما با وجود اعتراضات نهادهای مدنی، انجمن‌های حامی بیماری‌ها نظیر ژنتیک یا... و حتی وزارتخانه‌های متعدد نظیر وزارت بهداشت و وزارت کار به نظر کمتر مورد اعتراض و واکنش جمعی است. جالب‌تر اینکه پیش‌تر نیز در آبان ۱۳۹۹ همین مجلس، قانون فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه سلامت را تصویب کرد که بر اساس آن حق طلاق زنان در دو ماده ۱۱۲۲ و ۱۱۳۰ قانون مدنی ایران حذف شد. هرچند فعالان زن اعتراض کردند اما کمتر توجه شد که این بندهای قانون در سال‌های قبل‌تر یعنی سال ۷۰ و در تغییراتی که رخ داده بود نسخ شده بود و درواقع قانون‌گذار وقت زیادی گذاشت تا قانونی که نسخ شده بود را دوباره حذف کند. موضوعاتی مثل آزارهای محسن نامجو یا دیگرانی که در ۱۰ ماه گذشته نام‌هایشان مطرح شده است، از آن سو دارای اهمیت است که فرصتی برای آموزش، مقابله با آن و پیشگیری آزارهای دیگر و چاره‌اندیشی برای تکرار نکردن و کمک به بهبود آزاردیدگان و انجام خواسته‌های آنان است؛ هرچند جذابیت این موضوع آن‌چنان است که گویی تمرکز همه فعالان و رسانه‌های رسمی و غیررسمی فقط

#### رسانه

است». در این رده‌بندی، از میان ۱۸۰ کشور، ایران با رتبه صدوشتادوچهارم قرار گرفته است. افغانستان نیز در رده صدویست‌ودوم قرار دارد. بنا بر گزارش سال ۲۰۲۱ گزارشگران بدون مرز، از میان ۱۸۰ کشور، روزنامه‌نگاری در ۷۳ کشور به شکل ناگواری مختل و در ۵۳ کشور در تنگنا



**بهنام فخاری**  
عضو شورای شهر تهران

گرامرگم توفان و درست در میانه بحران چیزهایی رخ داده‌اند. برخی کم آوردند و برخی فراتر از انتظار بوده و کار کرده‌اند. جمله‌ای هست که می‌گوید آدمی که از توفان، بخوابند بحران، زنده بیرون بیاید، متفاوت خواهد بود. فشارها و تنش‌های بحران سازه‌های فیزیکی و هم پنداره‌های شناختی و باورهای (ذهنی) را به چالش می‌کشد. چیزهایی در هم می‌شکنند، تاب‌آوری‌هایی نمود می‌یابد، چه بسا بحران خود بحران‌های دیگری بیفزاید و پیچیدگی‌ها بیشتر شود. افزایش تنش و فشارها به رفتارهای آنی، هیجان‌بنیاد و واکنشی دامن می‌زند. خشم و خشونت به خود یا دیگران، ترس و ناامیدی رفتارهای هیجان‌بنیاد را به پیش می‌برند و چه بسا به پیامدهایی

#### هفته‌نوشت

# تدبیری برای توفان بحران‌ها

می‌گیرند و بر دشواری‌ها می‌افزایند. با این همه مردم از مدیریت ملی و محلی انتظار دارند بحران را مدیریت کنند. مدیریت بحران به فرماندهی مسلط، اقتدار بایسته، کل‌نگری و احاطه بر امور و پاسخ‌گویی به جامعه نیاز دارد. جامعه در میانه بحران به از خودگذشتگی و همدلی نیاز دارد و چنین چیزی شدن نیست مگر به پشتوانه اعتماد متقابل و امید به آینده، در شرایط دشوار امروز که بیماری‌جان بسیاری از عزیزان و شهروندان را گرفته، فشار اقتصادی بر مردم طاقت‌فرساست و ناپایداری‌های کسب‌وکارها چشمگیر شده، ما همگی باید نسبت به بحران ویرانگر دیگری هوشیار باشیم. بحران ناامیدی و بی‌اعتمادی توفان سهمگینی است که از دل بحران‌های بزرگ سر بر می‌کند. مدیریت ملی و محلی باید بتواند هم در مدیریت بحران‌ها استوار ایستادگی و جامعه را شایسته اداره کند و هم از بحران توفنده بی‌اعتمادی و ناامیدی پیشگیری کند. نیاز امروز ما برنامه جامع اقدام ملی برای گذار از چنین روزهای پرابهامی است.

#### حق‌بان

## دیوان عالی کشور و نقض حق دسترسی به رأی

دعوی تهیه و در صورتی که شخصاً یا وکیل یا نماینده قانونی آنها حضور دارند به آنان ابلاغ نماید و الا به مأمور ابلاغ تسلیم و توسط وی به اصحاب دعوی ابلاغ گردد. واضح است حقوق شهروندی طرفین پرونده در مرحله رسیدگی دادگاه نخستین با مراحل بالاتر نظیر تجدیدنظر، استان و دیوان عالی کشور نتهتبا تفاوتی ماهوی ندارد، بلکه با توجه به نقش نظارتی مراجع قضائی تالی بر محاکم دانی یا پایین‌تر، انتظار اهتمام و توجه بیشتری نسبت به رعایت حقوق شهروندان وجود دارد. پس از کش و قوس فراوان در ششم بهمن ۱۳۸۷ قانون «انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات» به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. برابر این قانون، اصل بر انتشار اسناد و اطلاعات توسط همه مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی است و منع دسترسی امری استثنائی قلمداد می‌شود. برای رفع هرگونه ابهام در تعیین مصادیق مؤسسه عمومی، بند (ج) ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات (۱۳۸۳) به شکل صریح به قوای قضائیه و مقننه اشاره می‌کند و در ماده ۱۱، وظیفه اجرای قانون و آیین‌نامه را بر عهده بالاترین مقام مؤسسات مشمول قرار می‌دهد. البته در ماده ۲۲ قانون، ممانعت عمدی از دسترسی شهروندان به اطلاعات، جرم‌انگاری شده و برای آن جزای نقدی تعیین شده است. اکنون آیت‌الله سیداحمد مرتضوی‌مقدم ریاست عالی قضائیه کشور را برعهده دارند که به‌عنوان فردی اخلاق‌مدار، مردم‌دار و نیز یک قاضی با تجربه و خوش‌نام انتظار می‌رود رویه دیوان در عدم ابلاغ دادنامه به طرفین پرونده را اصلاح کند.



**ابراهیم ایوبی**  
وکیل دادگستری

با تشکیل دادگستری نوین در ایران و در راستای اجرای اصل پنجاهوهفتم متمم قانون اساسی مشروطیت که با تقلید از تشکیلات قضائی در نظام حقوق اساسی بلژیک بیان می‌کرد: «در تمام مملکت فقط یک دیوان‌خانه تمیز برای امر عرفیه دایر خواهد بود، آن هم در شهر پایتخت و این دیوان‌خانه تمیز در هیچ محاکمه ابتدایی رسیدگی نمی‌کند مگر در محاکماتی که راجع به وزرا باشد، مرجعی به نام «دیوان‌خانه تمیز» تشکیل شد. این نهاد که در رأس تشکیلات قضائی است بعدها با نام «دیوان کشور» و سپس «دیوان عالی کشور» به کار خود ادامه داد. در ماده ۵۶۵ «قانون موقتی اصول محاکمات حقوقی» (۱۳۰۰) آمده بود: «مقصود از تمیز، تدقیق در حکمی است که تمیز شده و در صورت توافق حکم مذکور با قوانین و اصول محاکمه آن حکم ابرام می‌شود». به همین دلیل گاهی در عرف حقوقی به جای دیوان کشور اصطلاح «محکمه نقض ابرام» به کار می‌رفت. با وقوع انقلاب اسلامی این نهاد پابرجا ماند. اصل یکصدوشصت‌ویکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران وظیفه دیوان را نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم و ایجاد وحدت رویه قضائی برمی‌شمارد و در اصل یکصدوشصت‌ودوم، انتصاب رئیس دیوان عالی کشور که لازم است محتهدل عادل گاه

#### روزگار کرونایی

## فایزرها از کجا آمدند؟

درگیرکردن بخش خصوصی، به‌شدت پرهیز شود، چه در امر خرید واکسن و چه در امر توزیع و حتی تزریق آن که متأسفانه خطر رانت‌خواری و سوءاستفاده‌های کلان در خرید، فساد در حمل و نگهداری و نیز کیفیت واکسن خریداری‌شده بسیار زیاد خواهد بود. پیش‌تر وزیر بهداشت هم به این مسئله اعتراض کرده و درباره واردات واکسن گفته بود: «ماست‌فروش و سیمان‌فروش و پلاسکوفروش می‌خواهد واکسن بیاورد، من در سازمان غذا و دارو بساط دلالان را جمع کردم، رئیس سازمان غذا و دارو یکی از افراد پاکیزه است، باند آن سازمان را بکندم و باج هم به کسی نمی‌دهیم و به آنها هم گفتم مشغول‌الذمه هستید اگر واکسنی بیاورید که جرئت تزریق آن را به زن و بچه خود ندارید، قلم‌هایتان را خرد می‌کنم و بدترین برخورد‌ها را با شما می‌کنم». مسئله واکسن در ایران همچنان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مردم است و البته همچنان شایعات و ابهامات زیادی درباره آن وجود دارد. عدم اطلاع‌رسانی درست در این باره و اظهارات ضدونقیض در کنار اخباری مانند قاچاق فایزر اعتماد عمومی را به چالش کشیده است.

#### اتفاق



**دویدچه‌وله:** جایزه حقوق بشر- واسلاو هاول که از سوی اجلاس پارلمانی شورای اروپا اعطا می‌شود، امسال به لُجین الهذلول، فعال حقوق زنان سعودی تعلق گرفت. مراسم اعطای این جایزه امسال به دلیل پاندمی کرونا به صورت آنلاین برگزار شد. از تلاش‌های لُجین الهذلول برای احقاق حقوق زنان در کشورش عربستان سعودی تقدیر شده است.



**ایسا:** بعد از آنکه نخست‌وزیر پیشین اسرائیل گفت که بنیامین نتانیاهو و همسر و پسرش از بیماری روحی و ذهنی رنج می‌برند، خانواده نتانیاهو از نخست‌وزیر پیشین درخواست گرامتی به ارزش یک میلیون شکل کرد. المرت اخیراً در مصاحبه‌ای گفته بود که این خانواده دچار یک بیماری ذهنی هستند.

**شرق آتلاین:** برای نخستین‌بار در تاریخ ۴۰ساله حزب سبزهای آلمان، یک زن اعلام‌کنندابثوری کرده است. آتالسا بانربوک، نامزد این دوره حزب سبزهای آلمان برای جانشینی اتلار مکل است. بانربوک ۴۰ساله است و برای رقابت‌های ماه سپتامبر آماده می‌شود. به نظر می‌رسد در این دوره از انتخابات، خانم بانربوک تنها کاندیدای زن حاضر در این رقابت‌ها باشد.

**دیلی‌میل:** دانشمندان به کمک هوش مصنوعی موفق شدند آلبرت اینشتینی خلق کنند تا با کاربران مختلف گفت‌وگو کند و به سوالات آنها پاسخ دهد. اینشتین خلق‌شده توسط هوش مصنوعی لهجه بازمه آلمانی دارد و به سؤال کاربران در موضوعات مختلف، از سؤال‌های پیچیده درباره فیزیک تا زندگی شخصی‌اش پاسخ می‌دهد.

**بی‌بی‌سی:** میگوئل دیاز کتل، نخستین دبیر اول حزب کمونیست کوبا پس از شش دهه استیلای فیدل و رانول کاسترو در رأس این حزب است. از پست دبیراولی حزب کمونیست کوبا به‌عنوان پرنفوذترین پست سیاسی این کشور یاد می‌شود. از دیاز کتل به‌عنوان کسی که به برادران کاسترو وفادار و به مدل اقتصادی مورد توجه آنها معتقد است، یاد می‌شود.